

مدارا در فقه: آموزه‌ها و مبانی

سیدحسین هاشمی فرد

www.ketab.ir

سرشناسه	هاشمی فرد، سیدحسین، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور	مدارا در فقه: آموزه‌ها و مبانی/سیدحسین هاشمی فرد؛ ویراستار گلاره مرادی.
مشخصات نشر	تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۱۴۸ ص؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۵۲-۳۵۱-۶
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. [۱۲۵] - ۱۳۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	تساهل -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Toleration -- Religious aspects -- Islam
موضوع	Toleration -- Qur'anic teaching
موضوع	تساهل دینی -- اسلام Religious tolerance -- Islam
شناسه افزوده	پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات. انتشارات
رده بنیادی کنگره	BP۲۵۴/۱
رده بنیادی دیویی	۲۹۷/۶۵
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۷۶۹۰۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی ملی	فیا

www.ketab.ir

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
دفتر کتابخانه و اطلاع‌رسانی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ، هنر و ارتباطات
معاونت امور فرهنگی

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
عنوان: مدارا در فقه: آموزه‌ها و مبانی
نویسنده: سیدحسین هاشمی فرد
ویراستار: افسانه دارسنگ
طرح جلد: آتیه سایه
صفحه‌آرا: مهتاب خاکیان
نویت چاپ: اول، تابستان ۱۴۰۰
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۲۸ هزار تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۲-۳۵۱-۶

این اثر با همکاری معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به ثمر رسیده است.
همه حقوق این اثر برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات محفوظ است.
در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، پایین‌تر از میدان ولی‌عصر (عج)، خیابان دمشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
صندوق پستی: ۶۲۷۴ - ۱۴۱۵۵، تلفن: ۰۲۲۱۳۰۸۸۹۰۸۸۹۳۰۷۶، دورنگار: Email: nashr@ricac.ac.ir

فهرست مطالب

۱	سخن ناشر
۳	دبیاچه

بخش اول: مباحث مقدماتی

۹	فصل نخست: مفاهیم
۹	گفتار ۱: معنای مدارا
۱۰	گفتار ۲: مفاهیم مشابه و مرتبط
۱۳	فصل دوم: اقسام مدارا
۱۳	گفتار ۱: مدارا در جعل حکم
۱۴	گفتار ۲: مدارا در اجرا و عمل
۱۸	گفتار ۳: مدارا در جای خصلت

بخش دوم: مدارا در آیات و روایات

۲۳	فصل نخست: اهمیت مدارا در آیات و روایات
۳۳	فصل دوم: عرصه‌های مدارا
۳۳	گفتار ۱: مدارا در عرصه اجتماع
۳۷	گفتار ۲: مدارا در عرصه سیاست
۴۳	گفتار ۳: مدارا در عرصه فرهنگ
۴۷	گفتار ۴: مدارا در عرصه نظامی

۵۳	گفتار ۵: مدارا در عرصه اقتصاد
۵۹	گفتار ۶: مدارا در عرصه خانواده
۶۳	گفتار ۷: مدارا در عرصه وظایف عبادی
۶۹	فصل سوم: پیامدهای مدارا در آیات و روایات
۶۹	گفتار ۱: پیامدهای اجتماعی
۷۱	گفتار ۲: پیامدهای سیاسی
۷۳	گفتار ۳: پیامدهای فرهنگی
۷۴	گفتار ۴: پیامدهای خانوادگی

بخش سوم: مدارا در فقه

۷۹	فصل نخست: قواعد فقهی مفید مدارا
۸۰	قواعد فقهی:
۸۰	قاعده جب
۸۲	قاعده صحت
۸۳	قاعده الزام
۸۵	قاعده نفی عسر و حرج
۸۵	قاعده تجاوز
۸۶	قاعده فراغ
۸۷	قاعده تقیه
۸۸	قاعده درأ
۸۹	قاعده حل
۹۰	قاعده طهارت
۹۰	قاعده لا ضرر
۹۲	قاعده میسور
۹۳	قاعده احسان
۹۵	فصل دوم: ضوابط اصولی مفید مدارا
۹۵	ضوابط اصولی
۹۶	قیح عقاب بلا بیان
۹۸	قیح تکلیف بمالا یطاق
۹۸	مصلحت تسهیل
۱۰۱	فصل سوم: احکام فقهی مفید مدارا
۱۰۱	اتفاق به سائل
۱۰۲	لباس پرستار کودک
۱۰۲	شروط امر به معروف
۱۰۳	سفر
۱۰۳	بیماری

۱۰۳.....	اجبار و اکراه.....
۱۰۳.....	اضطرار.....
۱۰۴.....	فراموشی.....
۱۰۴.....	اشتباه.....
۱۰۴.....	شریعت آسان.....
۱۰۴.....	نماز با تیمم.....
۱۰۵.....	قطع دست سارق.....
۱۰۵.....	فراموش کردن قبله.....
۱۰۶.....	جمع کردن نماز ظهر با عصر و مغرب با عشاء.....

بخش چهارم: مدارا در سیره اولیای دین

۱۰۹.....	فصل نخست: مدارا در سیره پیامبر اسلام.....
۱۱۵.....	فصل دوم: مدارا در سیره امامان.....
۱۱۵.....	مدارا با نگهبان شهر.....
۱۱۶.....	مدارا با خویشاوندان.....
۱۱۷.....	دزدی از باغ امام کاظم و مدارا با دزد.....
۱۱۸.....	مدارا با پیر مرد نصرانی.....
۱۱۹.....	لطف و محبت با مهمان.....
۱۱۹.....	بیمار جذامی.....
۱۲۱.....	فصل سوم: مدارا در سیره فقیهان.....
۱۲۲.....	توصیه مرحوم صاحب جواهر به شیخ انصاری.....
۱۲۳.....	امام موسی صدر و مرد بستنی فروش مسیحی.....
۱۲۴.....	آیت الله بروجردی و مدارا با دیگران.....
۱۲۷.....	آیت الله بروجردی و پزشک یهودی.....
۱۲۷.....	خواجه نصیر الدین طوسی و مدارا با توهین کننده.....
۱۲۸.....	برخورد کریمانه آخوند خراسانی.....
۱۲۹.....	سیدابوالحسن اصفهانی و مدارا با قاتل فرزندش.....
۱۲۹.....	شیخ جعفر کاشف الغطاء و مدارا با اهانت کننده.....
۱۳۱.....	نتیجه گیری.....
۱۳۳.....	فهرست منابع.....

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات با هدف رفع نیازهای پژوهشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نزدیک به دو دهه است که با رویکرد مسئله محوری به دنبال شناخت مشکلات حوزه فرهنگ و هنر، شناسایی قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها و ارائه راهبردها و راهکارهای مناسب برای حل مشکلات و نیز توسعه قابلیت‌ها در مسیر تعالی فرهنگی کشور است.

این پژوهشگاه، با سه پژوهشکده فرهنگ، پژوهشکده هنر و پژوهشکده ارتباطات در تعامل و همکاری با صاحب نظران و اندیشمندان حوزه فرهنگ و هنر، ضمن اجرا و نظارت بر طرح‌های پژوهشی مورد نیاز، اقدام به برگزاری نشست‌ها، همایش‌های علمی، جلسات نقد و گفتگو و نیز جشنواره پژوهش فرهنگی سال می‌نماید.

علاوه بر این، دفتر طرح‌های ملی پژوهشگاه نیز، به عنوان متولی انجام مطالعات فرهنگی و اجتماعی در سطح ملی، ضمن اجرای نظرسنجی‌های مورد نیاز، به اجرای پیمایش‌های ملی نظیر پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان؛ مصرف کالاهای فرهنگی؛ سواد رسانه‌ای؛ وضعیت فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی جامعه ایران و سنجش سرمایه اجتماعی کشور اقدام می‌نماید. پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، تلاش دارد تا مجموعه دستاوردهای

پژوهشی خود را با هدف تحقق عدالت فرهنگی و دسترسی همه پژوهشگران و سیاست‌گذاران فرهنگی کشور، منتشر نماید. از این‌رو انتشارات پژوهشگاه طی مدت فعالیت خود تاکنون، آثار پژوهشی متعدد و متنوعی را در قالب «کتاب»، «گزارش پژوهش»، «گزارش نظرسنجی» و «گزارش راهبردی» منتشر کرده است. پژوهشگاه همچنین، انتشار فصلنامه علمی پژوهشی «مطالعات فرهنگ ارتباطات» و نیز چاپ آثار برگزیده جشنواره فرهنگی سال را در کارنامه خود دارد.

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ضمن استقبال، تعامل، همکاری و همفکری با استادان، نخبگان و پژوهشگران حوزه فرهنگ، هنر و رسانه، امیدوار است با انتشار دستاوردهای پژوهشی خود بتواند به «مرجع پژوهش» در حوزه فرهنگ و هنر ایران و نیز پایگاهی برای اندیشمندان و دلسوزان این عرصه تبدیل شود.

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات